

STARTCURSUS VOOR JONGERENSPREKERS

Prikkeling van het hart ©

Hoe Bijbelstudies samenstellen voor de jeugd?

Bart Aerts

2011

Bijbelgemeente Ebenezer

www.bijbelgemeente.be

Startcursus voor jongerensprekers

Prikkeling van het Hart ©

Hoe Bijbelstudies samenstellen voor de jeugd?

(Alle Bijbelverzen komen uit de NBG- vertaling 1951, tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag gereproduceerd worden, op welke wijze dan ook, met uitzondering van korte aanhalingen in besprekingen, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Foto omslag: www.freedigitalphotos.net

Bart Aerts
0032-(0)478- 612 100
gold4life@hotmail.be
www.gold4life.org

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
-----------------	---

Deel 1 → De Jeugdspreker

1. Nederigheid	6
2. Gebed	8
3. Gods Woord, de Bijbel.....	9
4. Prikkeling van het Hart	9

Deel 2 → De Persoonlijke Studie

1. Basisgereedschap	12
2. Aanvullend gereedschap	13
3. Aan de slag	15

Deel 3 → De Praktische Vormgeving

1. Soorten studies.....	21
2. Outline	26
3. Aanvullende Bijbelverzen	26
4. Voorbeelden en toepassingen.....	27
5. Creatieve vormgeving.....	27

Deel 4 → De Praktische Uitdaging

1. Huiswerkopdracht	31
---------------------------	----

Appendix

Beeldspraak in de Bijbel	32
--------------------------------	----

Voorwoord

Een cursus voor jongerensprekers ligt hier voor u. Jongerenspreker, een nieuwe aanduiding voor christelijke jeugdwerkers? Ik denk het niet. Het betreft hier broeders die geroepen zijn door de Heer om het totale Evangelie te brengen aan een bepaalde doelgroep, namelijk jongeren. Dit onderscheidt een jongerenspreker van een jongerenwerker. Een spreker in deze betekenis heeft o.a. 1 Kor.2:1-5 en Mat. 28:19 als fundament en zou ook een “prediker” genoemd kunnen worden. Een prediker van het Evangelie en in dit geval, aan jongeren. Gezien de tijd waarin we leven zouden we, vanuit menselijk oogpunt kunnen zeggen dat dit onmogelijk is maar zou iets onmogelijk zijn bij God?

Na de Tweede Wereldoorlog kwam de welvaart. De kerken ondervonden de invloed hiervan door een toenemende kerkverlating en vooral onder de jongeren. De wereld bood zoveel meer. Er ontstond een soort panieksituatie met gevolg dat in toenemende mate een compromis werd gezocht tussen Evangelie en wereld. Tussen de volle waarheid van Gods Woord over God en mens en de zogenaamde onafhankelijkheid van de mens door de toenemende welvaart. Een dialoog met wat de wereld bood en wat God openbaarde in Zijn onfeilbaar Woord werd als uitgangspunt genomen om de jongeren binnen de muren van de kerk te houden. De gevolgen waren desastreus. De kerkverlating nam niet af maar de waarheid en prediking van Gods Woord wel.

Wat hier voor u ligt is daarom uniek. Uniek omdat in deze cursus Gods Woord als gezaghebbend centraal staat. Er zijn in de laatste decennia vele boeken en cursussen geschreven over jongerenwerk maar het materiaal wat hier voor u ligt, zult u niet snel vinden. Niet uniek in de zin van “iets nieuws”. Het betreft een aantal lessen die de (toekomstige) jongerenspreker terug brengt naar het fundament. Geen compromis, geen dialoog maar God en Zijn Woord centraal.

Een hele klus, maar onmogelijk? Zoals gezegd, misschien wel vanuit een menselijk standpunt maar niet bij God.

Mat. 28:19 staat niet op zich zelf maar wordt, als het ware, omgeven door onvoorwaardelijke beloften van de Here Jezus Christus zelf:

- Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde.
- En zie, ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld.

Mogen deze beloften ook u omringen en als fundament zijn voor de opdracht die de Heer aan u geeft.

Frans Walraven

Prikkeling van het Hart

Hoe Bijbelstudies samenstellen voor de jeugd?

Deel 1 → De Jeugdspreker

Deze studie heeft als doel een algemene handreiking te zijn naar godsvruchtige (jonge) mannen die overwegen om Gods Woord te verkondigen onder de jeugd door het voorbereiden en geven van studies.

Bewust schrijf ik 'godsvruchtige' mannen¹ omdat dit de allerbelangrijkste vereiste is voor een jeugdspreker. Iemand die Gods Woord wil verkondigen onder de jeugd moet niet alleen wedergeboren zijn, maar ook tekenen van godsvrucht tonen door een voortdurend verlangen te hebben naar het leren kennen van de Heer door Zijn Woord te bestuderen. Deze persoon hoort als het ware voortdurend volgepompt te worden met het Woord van God waardoor zijn kruik gaat overlopen.

Hiermee wil ik niet zeggen dat de hoeveelheid van kennis de kwaliteit van een spreker bepaalt. Kennis groeit makkelijker dan liefde voor de Heer. Toch is het net die liefde voor de Heer die de kwaliteit van een spreker bepaalt. Zeker als het gaat over spreken bij de jongeren. Jongeren zijn over het algemeen enorm goed in het onderscheiden van vals met echt. Zonder grote omvang van woorden zijn ze al gauw in staat om een luchtballon te doorprikken en een ware rots te waarderen.

In dit eerste deel zullen we de meest belangrijke facetten van de jeugdspreker zelf bekijken. Ieder facet zou een studie op zich waard zijn, maar dat laat ik over aan de (jonge) godsvruchtige man die zich hierin wil verdiepen. Om het geheel wat vorm te geven heb ik getracht een definitie te geven van een jeugdspreker en deze daarna verder uit te werken.

“Een jeugdspreker is een nederige man van gebed die met Gods Woord de harten van de jongeren tracht te prikkelen.”

---

¹ Deze studie is gericht naar mannen waarmee ik niet wil aangeven dat vrouwen geen studies kunnen en/of mogen geven. In onze gemeente hebben we er voor gekozen om de vrouw te beschermen in haar, door God gegeven rol, door mannen te kiezen als sprekers van gemengde jeugdgroepen. De vrouw kan hierin een aanvullende rol hebben of zich specifiek richten op het onderwijs van de meisjes of jonge vrouwen.

1. Nederigheid

“Zowel een wereldse man als een man naar Gods hart hebben trots in zichzelf. Het verschil is dat een man naar Gods hart vecht tegen trots waar een wereldse man deze enkel voedt.”

Iemand die de Heer wil dienen kan dit pas doen als hij wedergeboren is. Waarom? Wel, omdat dienstbaarheid voor de Heer om een nederige houding vraagt. Iemand kan pas nederig zijn, als hij een hoog beeld van God heeft en een juist beeld van de mens. Een heilig beeld van God de Schepper en een juist beeld van de zondige mens als schepsel.

John MacArthur omschrijft een prediker van Gods Woord als:

“Een nederige man, met een juist beeld van God, zal overtuigd zijn van Gods macht, toegewijd aan Gods Waarheid, gemachtigd door Gods wil, gedwongen door de kennis van God en gedreven met Gods glorie².”

Na Jezus was de apostel Paulus de grootste geestelijke leider die de wereld heeft gekend, maar hijzelf beschreef zich als “de geringste der apostelen” (1Kor.15:9), “verreweg de geringste van alle heiligen” (Ef.3:8) en veruit de grootste zondaar (1Tim.1:15,16).

In 1Korintiërs 4 worden vijf kenmerken van Paulus’ nederigheid benoemd.

1. Hij was **tevreden als dienaar**: “Zo moet men ons beschouwen: als dienaren van Christus, aan wie het beheer van de geheimenissen Gods is toevertrouwd” (vs.1). Het woord dat hij hier gebruikt wordt voor “dienaren” is *huperetes* wat letterlijk vertaalt “onderroeier” betekent, iemand die in het benedendek van een oorlogsschip roeide. Zulke roeiers waren onbekend, onbemind en ondergewaardeerd. Paulus bedoelde hiermee te zeggen: “Laat op het einde gezegd kunnen worden dat ik met mijn spaan heb geroeid, mijn deel heb bijgedragen.”

Iemand kan pas bruikbaar zijn voor de Heer als hij beseft dat hem niets meer rest om op te roemen en dat al hetgeen dat hem voldoening of eer geeft, Christus toekomt. Dit is het vertrekpunt van een jeugdspreker, een onderroeier voor de Heer. Een dienstbaar instrument in de handen van God dat zich laat bespelen door Zijn handen, bezingen met Zijn woorden. Alles wat hij bezit heeft hij slechts in bruikleen en dient hij te gebruiken voor zijn Heer.

2. Hij was **bereid om beoordeeld te worden door de Heer**. In vers 4 schrijft hij: “Hij, die mij beoordeelt is de Here.” Paulus zocht niet naar lof en eer bij mensen noch interesseerde het hem wat ze van hem dachten. God was het enige publiek waarvoor hij zijn bediening uitvoerde. God was Degene die hij trachtte te behagen tegen eender welke kost. Eender welke menselijke evaluatie van zijn bediening, door anderen of zichzelf, was zonder betekenis voor hem.

Een jeugdspreker wordt niet beoordeeld door de reactie van het publiek noch door het aantal aanwezigen. Het enige waar een jeugdspreker door wordt beoordeeld is zijn getrouwheid aan Gods Woord. In hoeverre zijn woorden overeenkwamen met Gods Woord. Iemand kan

---

² “Pastoral Ministry”, John MacArthur, p.18

met enorm veel charisma en uitstraling een studie geven en toch de bal compleet misslaan in Gods ogen, terwijl een ander met stotteren en beven amper uit zijn woorden geraakt en toch het doel treft in Gods vizier. Bij het geven van een studie is er maar een iemand die voor je zit, God!

3. Hij **zag zichzelf als gelijke ten opzichte van andere dienaren van de Heer**. In vers 6 vermaant hij de Korintiërs hem niet te vergelijken met Apollos. Hij wou niet dat zijn publiek de ene persoon boven de ander zou gaan verheffen. Paulus en Apollos waren niet in competitie met elkaar, noch beschouwde hij zichzelf beter als Apollos.

Gods werk bestaat uit verschillende bedieningen. Er zijn mensen die op de voorgrond staan en wekelijks Zijn Woord mogen verkondigen en er zijn mensen die aan de deur staan om bezoekers te begroeten. Beide zijn ze als gelijke in de Heer. Zo zijn ook de jeugdsprekers onderling gelijke onder elkaar, eender hun hoeveelheid aan kennis of ervaring. Laat ieder zichzelf als gelijke aanschouwen of beter zelfs, ondergeschikt aan elkaar, de ander uitnemender achtend dan zichzelf.

4. Hij was ook **bereid om te lijden** (1Kor.4:12-13). Hij leed om Christus zoals slechts weinigen in de geschiedenis hebben geleden, waardoor hij de voorspelling van de Heer bij zijn bekering vervulde (Hand.9:16). Paulus beschreef een deel van dat lijden in zijn brieven naar de Korintiërs (1Kor.4:9-13; 2Kor.11:23-33). Zijn aansporing naar Timotheus: "Lijd met de anderen als een goed soldaat van Christus Jezus" (2Tim.2:3), is zijn uitdaging naar iedere leider, naar eenieder die op een of andere manier zal geconfronteerd worden met lijden.

Gods Woord bestuderen, studies schrijven en geven vragen om geduld, volharding, doorzettingsvermogen en tijd. God beloont hard werk. Dit houdt ook in dat er hard werk nodig is om vrucht te dragen. Gods Waarheid is vrij en toegankelijk voor iedereen, maar Hij houdt het verborgen voor wie er niet ernstig naar op zoek gaat. Niet ieder moment zal je tijdsindeling ideaal zijn, je woorden komen niet altijd even vlot op papier, soms lijkt de Heer een bepaald vers onbegrijpbaar voor je te laten, net dan vraagt de Heer om te lijden voor Hem en te volharden in de taak die je is toebedeelt. Soms kan het ook lijken dat de woorden die je spreekt tot de jongeren niet verder raken dan hun trommelvliezen, ondanks je stevige voorbereiding. Ook dan komt het lijden als dienstknecht van de Heer naar voren die simpelweg doet wat hem opgedragen is, Gods Woord verkondigen.

5. Paulus was **bereid zijn reputatie op te offeren**. Het doel van een prediker van Gods Woord, zowel bij jongeren als volwassenen, is niet populariteit in de wereld. Zij die standvastig prediken tegen zonde en godsvruchtig leven zullen hun publieke reputatie en aanzien opofferen. Ze zullen afgewezen worden, tegenstand ondergaan en laster moeten verdragen. Paulus beschreef zijn eigen verlies aan reputatie als hij schreef: "Want het schijnt mij toe, dat God ons, apostelen, de laatste plaats heeft aangewezen als ten dode gedoemden, want wij zijn een schouwspel geworden voor de wereld, voor engelen en mensen ... wij zijn als het uitvaagsel der wereld geworden, als aller voetveeg, tot op dit ogenblik toe" (1Kor.4:9,13).

Hoe je het ook draait of keert, mensen worden niet graag vermaant of terecht gewezen, laat staan dat ze het graag zullen toelaten dat je hun persoonlijk wijst op hun zonden. Iedereen hoort graag wat hij wil horen. Toch kan een jeugdspreker hier niet altijd aan voldoen. De jeugdspreker spreekt in naam van de Heer tot de jongeren en verkondigt Zijn wil onder hen. Je zult niet altijd kunnen vertellen wat ze willen horen en dat zal zeker niet altijd in goede aarde vallen.

2. Gebed

“En bidt daarbij met aanhoudend bidden en smeken bij elke gelegenheid in de Geest” (Ef.6:18)

Eigenlijk is dit het werkelijke begin van het brengen van Gods Woord. Gebed brengt onze wil in lijn met Gods wil wanneer we Hem vragen om ons te leiden in de studie van Zijn Woord.

Wie is het die harten van jongeren kan veranderen? Het is de Heilige Geest zijn werk om jongeren tot wedergeboorte te brengen en aan te sporen tot heiliging. Om mensen die dood in zonden zijn levend te maken in Christus en ze verder te doen groeien naar Zijn beeld.

Rom. 8:10 *“Indien Christus in u is, dan is wel het lichaam dood vanwege de zonde, maar de geest is leven vanwege de gerechtigheid.”*

Ef. 2:4-5 *“God echter, die rijk is aan erbarming, heeft, om zijn grote liefde, waarmee Hij ons heeft liefgehad, ons, hoewel wij dood waren door de overtredingen mede levend gemaakt met Christus, - door genade zijt gij behouden”*

We bidden en vertrouwen dat God ons mogelijkheden geeft om Zijn Woord te delen. We bidden dat God mensen tot berouw en inkeer wil brengen.

Kol.4:3-4 *“bidt tevens voor ons, dat God een deur voor ons woord opene, om te spreken van het geheimenis van Christus, ter wille waarvan ik ook gevangen zit. Dan zal ik het zó in het licht stellen, als ik het behoort te spreken.”*

Rom. 10:1 *“Broeders, de begeerte mijns harten en mijn gebed over hun behoud gaan tot God uit.”*

In gebed pleiten we voor Gods aangezicht voor anderen. We bidden dat de Heilige Geest Gods doel wil bereiken in het leven van zowel de persoon die Zijn Woord brengt als degene die het hoort (Jes.61:1; Matt.13:19; Joh.3:3; Rom.3:10-18; 2Kor.4:3-4; Joh.1:12-13; Joh.6:44, 65; Rom.9:15-16).

God is soeverein, alwetend, almachtig, alomtegenwoordig en altijd dezelfde. Er is dus niets dat buiten Zijn wil om kan gebeuren, niets dat Hem onbekend is. Wij leven in afhankelijkheid van Hem en kunnen niets zonder Hem, het zou dus getuigen van enorme trots als we gedurende de voorbereiding en het geven van Zijn Woord niet in gebed tot Hem komen. Het zou laten blijken dat we vertrouwen op onszelf en onze eigen inzichten.

3. Gods Woord, de Bijbel

“Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad.” (Ps.119:105)

De Bijbel is het Woord van God en is:

- **Geïnspireerd** door God (2Tim.3:16 ; 2Pet.1:20-21).
- **Onfeilbaar en foutloos**, het kan niet falen en bevat geen fouten (Ps.19).
- **Gezaghebbend**, “wat het zegt, moet ik doen” (Ps.119).
- **Voldoende**, bevat alle antwoorden en aanwijzingen die we nodig hebben om hier op aarde te leven zoals God het wil. (2Pet.1:3-4; Ps.19;2Tim.3:17 ; Heb.4:12).
- **Relevant**, het is volledig toepasselijk voor elke situatie (Ps.19 ; 2Tim.3:17 ; Ps.119:105; Jes.40:8).
- **Helder**, we kunnen Gods Woord correct begrijpen (Ps. 119:103-105, 130; Deut. 30:11-14; Mat. 11:25).

De Bijbel hoort het enige instrument te zijn wat de jeugdwerker bespeelt onder de jongeren. Hoe interessant je eigen opinie of mening ook kan zijn, dat is niet hetgeen wat de inhoud van de studie mag gaan bepalen. Gods Woord hoort centraal te staan. Hiermee bedoel ik niet dat er geen andere hulpmiddelen gebruikt mogen worden, maar ze mogen de centrale plaats van Gods Woord nooit verdringen.

Gods Woord is “een lamp voor mijn voet, een licht op mijn pad”. Vele malen zal je de opmerking “hier heb ik een andere mening over” of “hier ga ik niet mee akkoord” krijgen. Dan kan je enkel sterk staan als je jezelf kan schuilen achter Zijn Woord. In een wereld waarin alles en iedereen relatief is, is er nog steeds één iets dat ongewijzigd en standvastig blijft staan, Gods Woord. Hoe groot de tegenstand of verwerping ook mag zijn, als je in volle overtuiging kan zeggen “de Bijbel zegt ... “ is er geen plaats meer voor discussie. God heeft steeds het laatste Woord.

Dat maakt ook dat een jeugdspreker kan spreken met gezag en overtuiging. Als Gods Woord zegt dat iedereen zondigt, dan ben jij een zondaar! Als Gods Woord zegt dat je berouw moet hebben van je zonden en je moet bekeren, dan is dat een bevel! Een jeugdspreker mag op Gods Woord, de Bijbel, gaan staan met opgeheven hoofd.

4. Prikkeling van het Hart

“Behoed uw hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de oorsprongen des levens.” (Spr.4:23)

De val waar veel jeugdwerkers en jeugdsprekers in trappen is de uiterlijke aanpak. Ze richten zich op het gedrag en de houding van de jongeren en trachten deze te verbeteren, te verchristelijken. Hun hoofddoel is om de jongeren te leren wat je als Christen wel en niet mag doen. Helaas is dat even nutteloos als een dode appelboom terug tot leven proberen te brengen door gekochte appels aan de takken te hangen. De boom zelf zal er niet beter door worden, hij zal er hooguit enkele dagen wat beter uit zien. Hierin schuilt het gevaar dat je Christelijke Farizeeërs maakt die uiterlijk laten uitschijnen Gods wet te hebben begrepen, maar innerlijk nog steeds in rebellie leven naar God.

God gaf al Zijn geboden niet hoofdzakelijk aan de mens zodat deze zich er aan kan houden. Neen! Hij gaf ze enerzijds om Zichzelf kenbaar te maken, om Zijn karakter bekend te maken aan de mens en anderzijds om de mens zijn zondigheid en verdorvenheid te doen inzien. Zo liet God de nood aan een Redder zien aan de mens. Wat heeft iemand aan een verlosser als hij zijn nood niet inziet?

Iedere studie hoort dan ook te verwijzen naar Christus. Of het nu gaat om een studie over de 10 geboden, relaties, geld, de schepping, religies, evangelie, een Psalm, enz. Alles hoort naar Hem te verwijzen. Hierdoor kunnen we bij eender welk onderwerp hoop geven aan de jongeren.

Het doel dat de jeugdspreker heeft, wanneer hij Gods Woord verkondigt onder jongeren, is het prikkelen van het hart.

Uit het hart komen onze gedachten, handelingen, houdingen, woorden enz. (Spr.4:23). Omdat wij niet in staat zijn om een hart te veranderen, dat is een werk dat enkel God kan doen, mogen wij stellen dat het onze taak is om het hart te prikkelen. Bij de studies proberen we Gods Woord op zulk een manier te verkondigen dat de boodschap het hart van de jongeren zal prikkelen.

Om dit te doen moeten we voor ogen houden dat God iedere jongere een Godsbesef heeft gegeven en een geconcentreerde versie van Zijn wet en een geweten. De jongeren weten dat God bestaat, dat hoef je niet te bewijzen. Het enige wat kan hinderen is dat de jongere dit godsbesef verdringt in zijn hoofd, de waarheid ten onder drukt (Rom.1:18). Net zozeer de jongeren zelf weten wat wel of niet mag, want God heeft Zijn wet in hun harten geschreven (Rom.2:14). Dat fundament heeft God al gelegd bij iedere jongere en daar kan de jeugdspreker op verder bouwen. God moet dus niet meer bewezen worden, er moet gezocht worden naar hetgeen dat Hem onderdrukt.

* * * * *

Prikkeling van het Hart

Hoe Bijbelstudies samenstellen voor de jeugd?

Deel 2 → De Persoonlijke Studie

Een jeugdspreker hoort voortdurend gevoed te worden met Gods Woord. Er hoort een voortdurende stroom van Zijn Woord te vloeien door zijn kanalen zodat wanneer er een grotere brok studie door moet, deze makkelijk meegenomen kan worden door de dagelijkse stroming.

In deze studie willen we even onder de loep nemen hoe we beginnen aan de studie in Gods Woord. In het vorige deel hebben we gezien wat de hoofdingrediënten zijn van het spreken van Gods Woord bij de jeugd, nu gaan we verder met de bereidingswijze van een studie.

1. Basisgereedschap

Als we gaan spreken over de bereidingswijze van een studie of de persoonlijke studie die voorafgaat aan de spreekbeurt bij de jongeren is het goed om even een kort en algemeen overzicht te geven van het aangewezen studiegereedschap.

✓ **Bijbel**

Dit lijkt misschien onnodig om er bij te vermelden, toch lijkt het mij goed om hier toch nog even bij stil te staan. Welke Bijbel gebruiken we en welke mijden we het best.

Al onze Nederlandstalige Bijbels zijn vertalingen van de Hebreeuwse, Griekse of Aramese grondtekst. Omdat dit volledig andere talen zijn is het niet altijd even makkelijk om deze grondtekst haarfijn te vertalen. Soms moet er gewikt en gewogen worden naar de volgorde van de woorden en de gemaakte woordkeuze. Vandaar dat iedere vertaling van de Bijbel wel op een of andere manier gewaardeerd mag worden, maar ook dat geen enkele vertaling perfect is. Er zijn steeds wel zinnen die beter vertaalt konden zijn.

Toch is er een niet te verwaarlozen onderscheid in de vertalingen die wij kennen. Sommige vertalingen proberen zo letterlijk mogelijk de grondtekst te vertalen, terwijl andere de grondtekst literair zo correct mogelijk willen weergeven. Doorgaans wordt er naar een balans gezocht tussen beide, maar toch moeten er geregeld keuzes worden gemaakt tussen beide.

De NBG is zo een letterlijke vertaling. Een zeer goede vertaling die ik persoonlijk aanwijs als de beste vertaling voor studie in Gods Woord. Hiermee wil ik alle andere vertalingen niet uitsluiten maar eerder aanraden als een tweede of derde vertaling om langs de NBG te leggen. Het is goed om sommige verzen of woorden te vergelijken in andere vertalingen want niet alles is altijd even duidelijk. De SV, HSV of NBV kunnen dan meer duidelijkheid bieden.

De GNB is ook een handige aanvullende vertaling, maar deze is een eerder literaire vertaling die soms nogal ver van de grondtekst wijkt. (Voor kinderen -12j. raad ik deze vertaling wel aan.)

Het Boek is een parafraze, dus geen vertaling. Ook dit kan soms handig zijn, maar moet met de nodige voorzichtigheid gebruikt worden bij studies. De eenvoud ervan is in een studie vaak eerder nadelig.

Het basisgereedschap is dus een Bijbel, in onze gemeente de NBG, met daarnaast eventueel enkele aanvullende vertalingen³.

✓ Nederlands woordenboek

Hoe goed iemand zijn moedertaal ook mag kennen, ze zal nooit perfect zijn. Daarom is het goed om steeds een woordenboek bij de hand te hebben. Het helpt ons om de betekenis van woorden die we wel gewoon zijn om te gebruiken, maar niet altijd even makkelijk kunnen definiëren, helder en precies te omschrijven.

Toch ook even vermelden dat een woordenboek een beperkte hulp is. Omdat een woordenboek gemaakt wordt door hedendaagse seculiere mensen, geeft het niet altijd exact de betekenis weer die de Bijbel er aan geeft. En ook omdat het alle betekenissen van een woord geeft, moet je zelf onderzoeken welke de betekenis is die de Bijbel bedoelt. Dit kan leiden tot foute interpretaties van een woord.

✓ Notitieboekje

Als je niets opschrijft tijdens je studie, zal de studie nooit de nodige diepgang kennen. Door notities te nemen zie je meer en onthoud je ook meer. Soms lijkt het schrijven eerder tijdrovend te zijn, maar geef niet toe aan luiheid!

Wat schrijf je zoal op tijdens de studie?

1. **Feiten, herhaalde woorden, speciale of ongewone dingen, mensen en plaatsen.** Zelfs al lijkt een feit onbelangrijk, schrijf het op. Mogelijk zie je het belang er later wel van in.
2. **Referenties naar andere passages.** Terwijl je leest komt er mogelijk een passage of vers in je naar boven dat een verband lijkt te leggen met wat je net las.
3. **Vragen die in je naar boven komen.** Indien er een vraag in je naar boven komt, schrijf je die eerst op papier en later zoek je evt. naar het antwoord, niet op het moment zelf.
4. **Gedachten en interpretaties.** Het is goed om zowat alles wat in je gedachten naar boven komt tijdens de aanvang van een studie op te schrijven zonder hierbij te stoppen of deze te analyseren. Mogelijk zal een groot deel ervan niet gebruikt worden op het einde, maar in het begin weet je niet wat van belang is. Schrijf het dus op. Later kan je deze nota's bekijken en sorteren.

2. Aanvullend gereedschap

De bovenstaande gereedschappen vormen samen de basisuitrusting. Deze zijn voldoende om mee aan de slag te gaan met je studie. Ja maar, hoor ik je al zeggen, hoe zit het dan met concordanties,

³ <http://www.biblija.net> is een handige online tool om vertalingen langs mekaar te zetten.

atlassen, commentaren enz.? Bewust heb ik een onderverdeling gemaakt in de gereedschapslijst omdat ik zelf vaak de prioriteiten van gereedschappen verkeerd leg. Bovenstaand gereedschap, een Bijbel, evt. enkele andere vertalingen, een woordenboek en een notitieblok zijn voldoende om een student van Zijn Woord, door Zijn Geest, gevoed te laten worden. Dit zijn de basismiddelen waar we altijd mee vertrekken. De andere mogelijke middelen die we dadelijk gaan opsommen kunnen naderhand dienen als aanvulling, maar horen niet thuis bij het basisgereedschap. Een prachtig voorbeeld hiervan dat bewijst dat het basisgereedschap alles bevat om Gods Woord te begrijpen vond ik in de biografie van de Indiase prediker Bakht Singh⁴:

“In de zomer van 1965 ontmoette Bakht Singh, een Indiase prediker, op de Keswick Conferentie de bekende Bijbelleraar dr. Martyn Lloyd-Jones en Rev. Leith Samuel, Deze laatste was een van de sprekers. Ze brachten verscheidene uren samen door en stelden Bakht Singh vele vragen over de Bijbel. De beide mannen werden zeer getroffen door zijn antwoorden. Verbaasd vroeg dr. Martyn Lloyd-Jones aan Bakht Singh hoe hij zoveel inzicht in de Schriften had gekregen. Hij antwoordde dat hij heel eenvoudig net zolang op zijn knieën de Bijbel las en overdacht, totdat de Heilige Geest hem de diepere betekenis openbaarde. Tot aan zijn ziekte las hij de Bijbel op zijn knieën en overdacht de gedeelten urenlang. Gods Geest openbaarde hem wonderbare dingen uit Zijn Woord. Zijn leven en zijn bediening lieten duidelijk zien dat hij de Here diep en intiem kende.”

Wanneer we met ons basisgereedschap aan de slag zijn gegaan, kunnen we na een tijd wat aanvullend gereedschap erbij halen om onze studie wat te verfijnen, te verdiepen of te toetsen. Nogmaals wil ik benadrukken dat dit aanvullend gereedschap waardevol is, maar niet onmisbaar.

✓ **Concordantie**

Een concordantie somt de verzen op waarin een bepaald woord wordt gebruikt. Een concordantie is vooral handig wanneer je een bepaald woord wilt bestuderen en wilt zien hoe het woord doorheen de bijbel gebruikt wordt. Ook kan het van pas komen wanneer je een bepaald thema wilt bestuderen.

✓ **Commentaar**

Een commentaar geeft de verklaring van de auteur over de tekstgedeelten van de Bijbel, boek per boek, hoofdstuk per hoofdstuk of soms zelfs vers per vers. De een is al wat uitgebreider als de ander. Er is een ruim en verschillend aanbod op de markt van goede commentaren, vooral Engelstalig. Een handig Nederlandstalig commentaar om mee te beginnen vind ik ‘Elk Hoofdstuk apart’ van Warren Wiersbe (ISBN 90-6353-368-3). Dit boek geeft eenvoudig de grote lijnen van ieder hoofdstuk van de Bijbel weer.

Het is goed om de verklaringen van godsvruchtige mannen te lezen en te rade gaan bij hun om de betekenis van Gods Woord **nadat** we zelf eerst wat studie hebben gedaan.

✓ **Atlas van de Bijbel**

Hierin vinden we de kaarten terug waar de plaatsen op staan die we in de Bijbel tegenkomen. Dit kan van pas komen wanneer we bepaalde reizen of bevolkingsgroepen bestuderen. Een Nederlandstalige atlas die ik soms raadpleeg is ‘De atlas van de Bijbel – en de geschiedenis van het Christendom’ van uitgeverij Groen (ISBN 978-90-5829-956-7).

---

⁴ “Bakht Singh. Biografie van een Apostolische opwekking in de 20ste eeuw”, T.E. Koshy, p.350

✓ Importantia Studiebijbel

Deze Studiebijbel is een volledige Bijbel in de Statenvertaling met daarin Strong –coderingen en een lexicon⁵. Deze coderingen maken het voor iedereen mogelijk uitgebreidere studie te doen naar de brontekst van de Bijbel. Gelijkluidende Bijbelgedeelten en losse woorden kunnen op een dieper niveau vergeleken worden, zonder dat kennis van het Hebreeuws/Grieks is vereist.

Ze is in verschillende delen verkrijgbaar bij Teologia (<http://www.teologia.nl>) of bij de Christelijke boekhandelaar.

3. Aan de slag

Eenmaal we ons gereedschap hebben en de juiste prioriteiten hierin hebben bepaald kunnen we beginnen met onze studie. Of we nu een Bijbelverklarende studie of een thematische studie willen geven, we komen steeds terecht in de Bijbel. Daarom dat we ons nu even gaan richten op het onderzoeken van een Bijbelgedeelte.

1. Gebed

“Een studie waar niet voor of bij gebeden is, hoort niet gegeven te worden omdat ze gevormd is door eigen wijsheid en inzichten en niet in afhankelijkheid van Hem!”

Begin je studie steeds met gebed. Vraag God om je te onderwijzen met Zijn Heilige Geest. Weet dat heel je werk vruchteloos zou zijn wanneer God je niet zou onderwijzen. Je zou zelfs op voorhand kunnen bidden voor dit studiemoment om aan Hem te vragen alles zo te leiden dat je latere studiemoment het meest efficiënt zal zijn in Zijn ogen om Zijn doel te bereiken met en door jou.

Tijdens de studie kan je ook geregeld in gebed tot Hem gaan om Hem enerzijds te danken voor de nieuwe inzichten en anderzijds te vragen om je hart meer en meer te verlichten, je verstand te voeden.

Op het eind van de studie om de gekregen energie, kennis en wijsheid.

Kortom, gebed hoort heel de studie te overspannen en is onmisbaar in het geheel.

2. Lees en herlees

“Lees nooit een vers uit de Bijbel!”

Het is goed om een geheel boek op zijn minst een of twee keer helemaal door te lezen voor je aan een specifiek gedeelte begint uit dat boek. Natuurlijk is dat niet altijd even vanzelfsprekend wegens gebrek aan tijd, maar dan nog wil ik aanraden om op z'n minst het gehele hoofdstuk te lezen waar het vers of gedeelte in staat dat je verder wilt uitspitten of gebruiken. Neem nooit zomaar een vers uit een tekst, zonder het stuk te kennen waar het zich in bevind.

---

⁵ Alfabetisch numeriek overzicht van de Hebreeuwse (OT) / Griekse (NT) woorden met hun Nederlandse betekenis(sen).

Iedere keer je begint aan je studie, lees en herlees je de tekstgedeelten van je studie. Hoe meer je deze gedeelten leest, hoe meer voordeel je er van zult hebben. Je zal na vijf keer lezen inzichten hebben die je bv. na eenmaal lezen niet zag.

Let op, wanneer je een gedeelte voor een eerste keer leest, stop je best niet om het te interpreteren. Je kan observaties maken en notities, maar stop niet onmiddellijk om dieper te gaan graven. Zorg er eerst voor dat je gewoon geraakt met de tekstgedeelten.

3. Observeer

Het is makkelijk om oppervlakkig te lezen en niet te beseffen wat je eigenlijk leest. Toch is het belangrijk om de tekst observerend te lezen want je begrip van het gedeelte hangt hier van af. Als je niet weet wat er gezegd wordt, kan je ook nooit weten wat er wordt bedoeld.

Hoe observeer je nu best een tekst, waar moet je vooral op letten? Laten we dit behandelen aan de hand van Marcus 1:1-20.

Johannes de Doper

Begin van het Evangelie van Jezus Christus.

2 Gelijk geschreven staat bij de profeet Jesaja: Zie, Ik zend mijn bode voor uw aangezicht uit, die uw weg bereiden zal; 3 de stem van een, die roept in de woestijn: Bereidt de weg des Heren, maakt recht zijn paden, 4 geschiedde het, dat Johannes doopte in de woestijn en de doop der bekering tot vergeving van zonden predikte. 5 En het gehele Joodse land liep tot hem uit en alle inwoners van Jeruzalem, en zij lieten zich door hem dopen in de rivier de Jordaan onder belijdenis van hun zonden. 6 En Johannes was gekleed met kameelhaar en met een lederen gordel om zijn lendenen, en hij at sprinkhanen en wilde honing. 7 En hij predikte en zeide: Na mij komt, die sterker is dan ik, wiens schoenriem ik niet waardig ben, nederbukkende, los te maken. 8 Ik heb u gedoopt met water, maar Hij zal u dopen met de heilige Geest.

De doop en de verzoeking in de woestijn

9 En het geschiedde in die dagen, dat Jezus Nazaret in Galilea verliet en Zich door Johannes in de Jordaan liet dopen. 10 En terstond, toen Hij uit het water opsteeg, zag Hij de hemelen scheuren en de Geest als een duif op Zich nederdalen. 11 En een stem [kwam] uit de hemelen: Gij zijt mijn Zoon, de geliefde; in U heb Ik mijn welbehagen. 12 En terstond dreef de Geest Hem uit naar de woestijn. 13 En Hij werd in de woestijn veertig dagen verzocht door de satan en Hij was bij de wilde dieren, en de engelen dienden Hem.

Jezus naar Galilea – De roeping der eerste discipelen

14 En nadat Johannes was overgeleverd, ging Jezus naar Galilea om het evangelie Gods te prediken, 15 [en Hij zeide]: De tijd is vervuld en het Koninkrijk Gods is nabijgekomen. Bekeert u en geloof het evangelie. 16 En toen Hij langs de zee van Galilea ging, zag Hij Simon en Andreas, de broeder van Simon, in de zee staan en het net uitwerpen, want zij waren vissers. 17 En Jezus zeide tot hen: Komt achter Mij en Ik zal maken, dat gij vissers van mensen wordt. 18 En zij lieten terstond hun netten liggen en volgden Hem. 19 En een weinig verder gegaan zijnde, zag Hij Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en Johannes zijn broeder, terwijl dezen bezig waren in het schip hun netten in orde te brengen. 20 En terstond riep Hij hen. En zij lieten hun vader Zebedeüs in het schip achter met de dagloners en gingen heen, Hem achterna.

a. De literaire vorm van het gedeelte

Is het gedeelte in verhaalvorm, poëzie, didactisch (onderwijzend), profetie, enz. ? Verzen 1-3 zijn bijvoorbeeld een inleiding en verzen 4-20 een verhaal. De vorm noteren is belangrijk omdat iedere vorm in een taal (bv. Parallellisme in de Hebreeuwse poëzie) kenmerken heeft die om speciale aandacht vragen. Dit zullen niet verder bespreken in deze studie.

Om te beginnen is het goed om te weten dat er verschillende literaire vormen bestaan en we deze moeten onderscheiden. Een simpel voorbeeld waarin het belang van dit duidelijk wordt is Mat.4:19. Hier zegt Jezus tegen Zijn discipelen “Ik zal u vissers van mensen maken.” Indien

we dit in de verhaalvorm zien, zou dit betekenen dat de discipelen op zee mensen gingen vangen. Hier gebruikt Jezus dus een metafoor⁶.

Een gedicht benader je anders dan een verhaal, een profetie anders dan een gelijkenis enz.

b. Herhaalde woorden en verzen

In een tekstgedeelte kunnen er soms bepaalde woorden en/of zinnen meermaals voorkomen. Het woord Evangelie komt in ons gedeelte bv. Voor in vers 1,14 en 15; prediken in verzen 4,7 en 14; bekeren in verzen 4 en 15; terstond in verzen 10,12,18 en 20. Sommige herhalingen kunnen van belang zijn en sommigen niet. Dit kan je naderhand in je verder studie achterhalen, maar in het begin schrijf je deze enkel op.

c. Verbindingswoorden

Woorden als en, maar, om, daar, daarom, toen en na verbinden woorden en zinnen met mekaar en zijn van belang voor de betekenis van die zinnen of woorden.

In verzen 4-20 beginnen 15 verzen met het woord 'en'. Dit voegwoord is gebruikelijk in een verhaal en geeft geen moeilijkheden voor interpretatie. Het geeft eenvoudigweg aan dat de ene gebeurtenis de ander opvolgt. Soms kan het echter voorkomen dat een groot deel van de betekenis van een zin bepaald wordt door het verbindingswoord. Let eens op het verschil van betekenis in volgende twee, nagenoeg identieke, zinnen:

- Jan eet veel snoep omdat hij dik is.
- Jan eet veel snoep waardoor hij dik is.

De betekenis van beide zinnen verschilt, terwijl de hoeveelheid snoep en het gewicht van Jan in beide zinnen gelijk kan zijn. In Mc.1:8 is het woord 'maar' in het midden van het vers van belang. 'Maar' toont bijna altijd een contrast. Is dat ook het geval in dit vers?

d. Tijdsbepalingen

Deze vinden we vooral terug in verhalen. Dit zijn woorden zoals nadat, toen, onmiddellijk, voordat, 's avonds en een uur later. In ons gedeelte zien we terstond (vz.10,12,18,20); toen (vs.10); in die dagen (vs.9); en nadat (vs.14).

e. Plaatsbepalingen

Voorbeelden als Jeruzalem (vs.5); Nazaret (vs.9); zee van Galilea (vs.16).

f. Tegenstellingen en vergelijkingen

'Mijn bode' staat in contrast met 'des Heren' (vs.2-3); 'verzocht door de satan' met 'de engelen dienden Hem' (vs.13); 'Zoon van God' van vergeleken worden met 'Mijn Zoon, de geliefde' (vz.1,11); en de prediking van Johannes met die van Jezus (vz.7,14).

g. Onbekende woorden

Woorden die onbekend voor je zijn kan je best opzoeken in een woordenboek.

---

⁶ Een metafoor is een beeldspraak die berust op vergelijking.

h. De essentie van iedere zin

Bij lange of veel omvattende zinnen is het goed om het onderwerp, het hoofdwerkwoord en het lijdend voorwerp te bepalen. In Mc. 1:14-15 is de essentie van de zin ‘dat Jezus ging om te prediken en zeide’. De rest van de zin antwoordt vragen over deze kern.

- Wanneer predikte Jezus? Nadat Johannes was overgeleverd.
- Wat predikte Hij? Het evangelie.
- Wat zei Hij? De tijd is vervuld.
- Enz.

Terwijl je hier mee bezig bent kan je ineens ook andere grammaticale elementen onderstrepen. Hoe meer je de tekst zal bestuderen, hoe meer ze naar boven zullen komen. Een manier om hier eenvoudig mee aan de slag te gaan is door volgende zes vragen te stellen bij ieder gedeelte: Wat? Wanneer? Waar? Wie? Waarom? En Hoe? Een boekje dat je hierbij kan helpen is ‘De stekker in het contact’ van Ruud van der Ven (ISBN 978-90-5881-371-8).

i. Figuurlijke uitspraken

Dit vraagt om diepere studie. Wat ik nu gewoon wil aanhalen is dat we steeds moeten nagaan of hetgeen gezegd wordt letterlijk wordt bedoeld of eerder figuurlijk. In ons gedeelte staat bijvoorbeeld: “wiens schoenriem ik niet waardig ben, nederbukkende, los te maken” (vs.7); “vissers van mensen” (vs.17). (Zie appendix “Beeldspraak in de Bijbel”)

j. Logische verbindingen

Dikwijls hebben twee delen in een passage een logische verbinding, de een geeft dan de oorzaak weer van de ander of de reden voor het ander deel. In vers 16 bijvoorbeeld, toont het woord ‘want’ waarom ze hun netten uitwierpen. Een ander voorbeeld vinden we in Romeinen 8:31 waarin Paulus hetgeen hij wil gaan zeggen verbindt aan het voorgaande wat hij beschreef door te stellen: “Wat zullen wij dan **over deze dingen** zeggen?”

k. Vreemde, ongebruikelijke of onverwachte dingen

In onze tekst is het voedsel en de kleding van Johannes niet gebruikelijk (vs.6).

l. Gerelateerde entiteiten⁷

Dit kunnen personen, dingen, eigenschappen enz. zijn die samen een geheel vormen of met mekaar gerelateerd zijn, zoals Jezus, de Heilige Geest en de Vader (de stem) in verzen 10-11.

4. Noteer

Schrijf je observaties op! Ook al zijn je observaties in je gedachten op het eerste zicht wat verward en troebel, door ze op te schrijven maak je ze helder. Probeer niet om alles eerst aan mekaar te knopen voor je het opschrijft. Dit is voor later. En natuurlijk, sommige notities zijn van nut, en anderen weer niet.

In Marcus 1 kan je bijvoorbeeld de plaatsnamen waar Jezus was noteren: de Jordaan, de woestijn, Galilea. Na deze te hebben opgeschreven kan je in een atlas deze plaatsen eens opzoeken en Jezus route volgen.

---

⁷ Eenheid, geheel, totaal

5. Denk en analyseer

Als je de gedeelten al een aantal keer hebt gelezen en observaties hebt gemaakt is het tijd om er eens over te mediteren. Probeer de betekenis of het belang van verschillende feiten te achterhalen.

Terwijl je mediteert (nadenkt en analyseert) zullen er waarschijnlijk vragen naar boven komen die je niet dadelijk kan antwoorden. Deze vragen kan je ook weer opschrijven om het verder te onderzoeken. Laat je niet van de wijs brengen door zulke vragen. Hou ze simpelweg in gedachten en noteer ze. Mogelijk vind je de antwoorden later, misschien zelfs nooit. God heeft niet beloofd om al onze vragen nu te beantwoorden, maar Hij belooft wel het licht te geven dat we nodig hebben.

6. Interpretatieregels

Er bestaan interpretatieregels die kunnen toegepast worden op de Bijbel. Dit noemt men ook wel hermeneutiek. Deze zullen we niet bespreken in deze studie. Deze cursus is op vraag wel beschikbaar voor geïnteresseerden. Hetgeen we tot nu toe hebben gezien geeft ons momenteel voldoende bagage om te starten.

7. Toepassing van de tekst

“Een juiste interpretatie vraagt om juiste toepassingen! Waak er voor dat je geen woorden in de tekst gaat leggen, maar laat de tekst zelf spreken.”

Als we onze observaties hebben gemaakt en de tekst in haar context kunnen plaatsen kunnen we gaan nadenken over de praktische toepassing van het gedeelte. Waar is het relevant en van toepassing voor ons vandaag. Waar zien we gelijkenissen met ons, onze cultuur enz. Of waar zien we net tegenstellingen, waar wordt in de tekst over gesproken, gewaarschuwd enz.

Wees wel steeds bewust van het verschil tussen interpretatie en de toepassing van een tekst. Bij het interpreteren ga je op zoek naar de betekenis van de tekst en omschrijf je deze zonder te verwijzen naar een bepaalde persoon of groep. Bij het maken van toepassingen probeer je aan de tekst te koppelen hoe je hierop zou moeten reageren.

Interpreteren is zoeken naar hetgeen God zegt, toepassingen maken is zoeken naar hetgeen God wilt dat ik doe. Interpretatie is één, toepassingen zijn er veel!

* * * * *

Prikkeling van het Hart

Hoe Bijbelstudies samenstellen voor de jeugd?

Deel 3 → De Praktische Vormgeving

We hebben tot nu toe de jeugdspreker en zijn persoonlijke studie in Gods Woord besproken, maar hebben nog steeds geen studie om aan de jongeren te geven. In dit gedeelte zullen we ons gaan verdiepen in het opstellen en vormen van de studie, gericht naar jongeren.

1. Soorten studies

Voor we beginnen met onze studie vorm te geven, moeten we bepalen welke soort van studie we gaan geven. Er zijn verschillende soorten van studies die gegeven kunnen worden aan jongeren. Allemaal kunnen ze onder de vlag van 'Bijbelstudie' doorgaan maar vragen toch elk om een enigszins andere aanpak. Ook zijn er bij iedere soort bepaalde gevaren en aandachtspunten waar we rekening mee moeten houden.

Bij iedere studiesoort is er een schematisch verloop bij geplaatst om het onderscheid tussen de soorten enigszins eenvoudig weer te geven. Dit zijn natuurlijk algemene richtlijnen die dienen als hulp en geen heilig vastgelegde procedures.

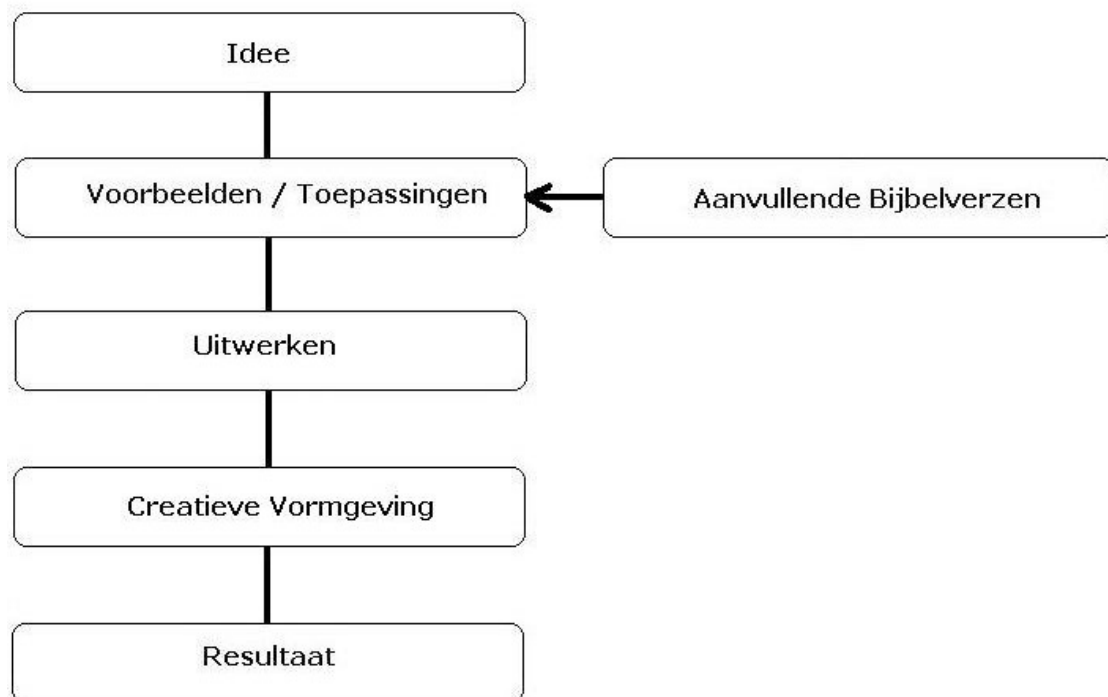
De verschillende onderdelen in het schematisch verloop van de studiesoorten op de volgende pagina's worden op het einde van het hoofdstuk apart behandeld en nader besproken.

Volgende studiesoorten komen aan bod:

1. CREATIEVE STUDIE
2. TEKSTVERKLARENDE STUDIE
3. THEMATISCHE STUDIE
4. THEMATEKSTVERKLARENDE STUDIE

a. Creatieve studie

“Bouw je studie nooit rond een creatief idee maar steeds rond Gods Woord.”

Een creatieve studie start vanuit een bepaald (creatief) idee. Vanuit dit idee worden er voorbeelden en toepassingen gehaald, vaak aangevuld met enkele, al dan niet uit hun context gerukte, Bijbelverzen. Dit wordt dan wat verder uitgewerkt en uiteindelijk verpakt in een creatieve vorm. Hierdoor staat dan het idee centraal en wordt de Bijbel gebruikt om het aan te vullen, te versterken. De Bijbel komt dan uiteindelijk in de schaduw van het idee te staan terwijl het andersom hoort te zijn.

Een studie naar de jongeren hoort te groeien uit de persoonlijke (Bijbel)studie van de jeugdspreker. Dat is het startpunt. Eenmaal alles hierin uitgehouwen is, kan worden nagedacht over enkele creatieve accenten die de brok studie kunnen verfijnen of accentueren, maar niet andersom.

Een creatieve studie legt dus te veel nadruk op het idee van de jeugdspreker en de creativiteit waardoor Gods Woord moet schuiven. De jongeren horen echter te zien en te proeven dat het Sola Scriptura is, enkel de Bijbel en dat dit genoegzaam is voor ons. Wanneer een creatief idee centraal staat en de Bijbel er bij wordt gehaald, schijn je echter het tegengestelde uit. Dan wordt God met Zijn Woord een aanvulling op de rest. De nadruk mag dus nooit op creativiteit liggen.

Veel jongerenstudies worden in deze vorm (of een variant ervan) gemaakt, wat ook veel verklaart over het beeld dat (christelijke) jongeren vandaag over de Bijbel hebben. Van kindsbeen af werd bij hun de Bijbel gebruikt als aanvulling of versterking van een bepaald idee of thema en niet als de gezaghebbende voedingsbron.

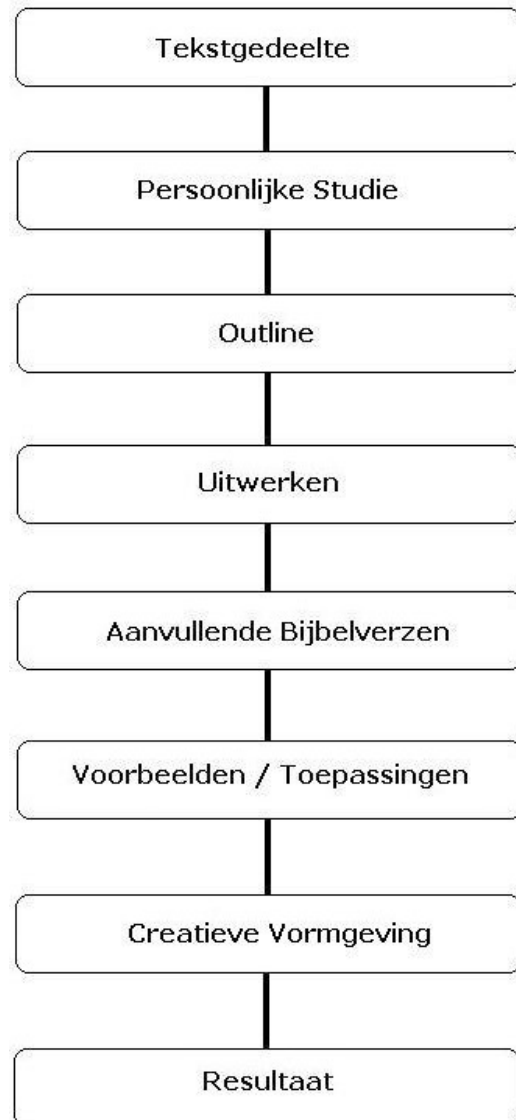
b. Tekstverklarende studie

“De waarheid zit in de tekst!”

Bij een tekstverklarende studie staat een Bijbelgedeelte centraal. De jeugdspreker heeft dan als doel om de jongeren mee te nemen in het tekstgedeelte en hun als het ware te laten proeven van de tijd en plaats waarin deze tekst zich bevindt waardoor de jongeren bij wijze van spreken even teruggaan in de tijd en meewandelen met de personages die er in voorkomen. Op die manier tracht de jeugdspreker de tekst in haar context te plaatsen en de waarheid uit de tekst naar boven te halen om zo vervolgens de praktische toepassingen op een logische en vanzelfsprekende manier er uit te halen.

Een tekstverklarende studie vraagt om een degelijke voorbereiding van de jeugdspreker maar heeft als voordeel dat alles wat de jeugdspreker nodig heeft in de tekst zit. De spreker moet niet meer gaan nadenken over de inhoud of de outline (rode draad), want deze liggen voor hem in het gedeelte.

Een tekstverklarende studie start vanuit een Bijbeltekst die de jeugdspreker behandelt in zijn persoonlijke studie (zie deel 2 van deze cursus). Uit deze tekst haalt hij dan zijn outline of rode draad. Dit is een essentieel iets. Eenmaal de outline bepaald is, kan de jeugdspreker de studie verder gaan uitwerken. Hierbij kunnen dan aanvullende Bijbelverzen of passages worden bijgehaald die het geheel bevestigen en verstevigen. Daarna kan er nagedacht worden over enkele praktische voorbeelden, uit de Bijbel of het dagelijks leven, en de toepassingen naar de jongeren. Eenmaal dat werk stilaan vorm heeft gekregen kan er wat tijd en energie worden gestoken in enkele creatieve accenten die bijdragen tot een goede vertering van deze studie.

c. Thematische studie

“Wat zegt de Bijbel over ... ?”

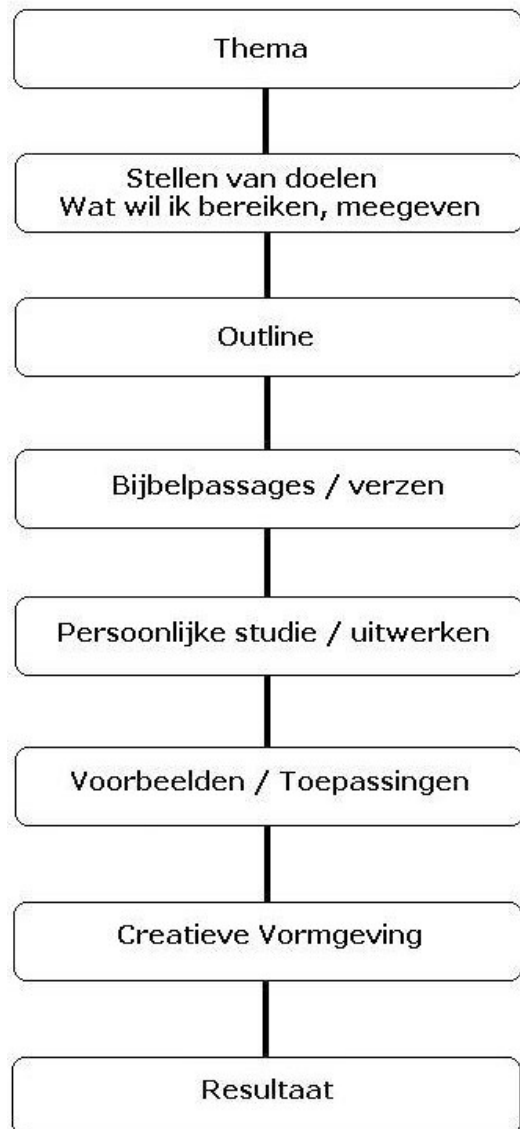
Bij een thematische studie staat een bepaald thema centraal. De jeugdspreker heeft dan als doel om een bepaald thema te bespreken vanuit de Bijbel. Deze vorm van studie vraagt het meest van de jeugdspreker omdat ze niet op één Bijbelgedeelte wordt gebouwd, maar vanuit verschillende Bijbelgedeelten.

Ten eerste moet de jeugdspreker hier zelf eerst gaan nadenken over hetgeen hij wil bereiken met deze studie en zo zelf een outline samenstellen. Pas dan kan hij op zoek gaan naar Bijbelgedeelten die hier mogelijk over spreken.

Ten tweede maakt dit de persoonlijke studie wat ingewikkelder. In plaats van zich te moeten richten op één passage, komen er nu verschillende verzen en passages naar voren die eerst grondig onderzocht moeten worden voordat ze aangehaald kunnen worden in de studie. We hebben net geleerd dat we nooit zomaar één vers uit de Bijbel mogen lezen, maar dit steeds in zijn verband moeten plaatsen voordat we er conclusies uit mogen trekken.

Dit is de meest uitdagende vorm van studie voor de jeugdspreker. Eenmaal de outline en persoonlijke studie vorm hebben gekregen is het verloop hetzelfde als die van de tekstverklarende studie.

Het mogelijke nadeel in deze studievorm is dat de outline bepaalt wordt door de jeugdspreker zelf. Hij moet zelf de rode draad leggen en van daaruit de studie verder uitbouwen. Hierin kunnen dus de beperktheden van de jeugdspreker een belemmering zijn. De jeugdspreker moet zich hier ook goed van bewust zijn en bij het bepalen van de outline in gebed vragen aan de Heer voor de nodige verlichting van zijn ogen en verstand.

d. Thematekstverklarende studie

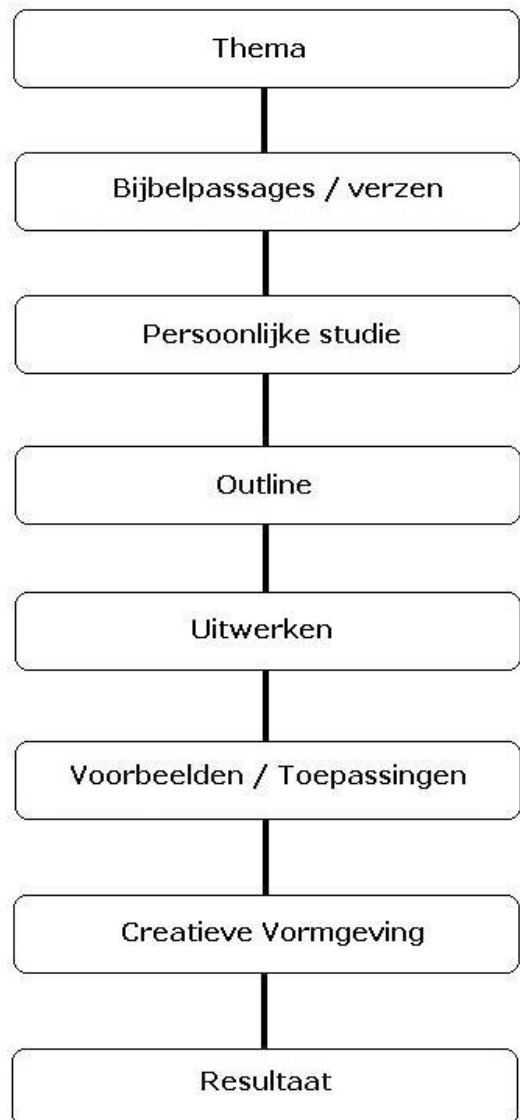
“Wat zegt deze tekst over... ?”

De thematekstverklarende studie is een combinatie van de twee voorgaande studievormen. De jeugdspreker tracht hier een bepaald thema te belichten vanuit de Bijbel, maar richt zich hierbij slechts op één Bijbelgedeelte. Terwijl de thematische studie zich liet vormen door verschillende Bijbelgedeelten en zo een algemeen beeld weergeeft over een bepaald thema uit de Bijbel, richt deze studie zich op een tekst dat over een bepaald thema handelt.

Een praktisch voorbeeld zou bijvoorbeeld het thema ‘liefde’ kunnen zijn. Een typische tekst om een thematekstverklarende studie te geven over liefde zou 1Kor.13 kunnen zijn.

Het voorbereidingsverloop van deze studie is dezelfde als die van de tekstverklarende studie, met het enige verschil dat er hier gestart wordt met een thema, terwijl de ander start vanuit een Bijbelgedeelte en zo verschillende thema’s kan benaderen in een studie, afhankelijk van de inhoud van de tekst.

Deze vorm van studie heeft als voordeel dat de outline gehaald kan worden uit de tekst waardoor de jeugdspreker zich kan schuilen achter Gods Woord, de tekst en niet te rade moet gaan bij eigen inzichten en kennis.

2. Outline

“Zoek de outline in Gods Woord, maak ze niet zelf.”

In onze schematische voorstellingen van de studiesoorten komt telkens het woord ‘outline’ naar voren. Hier zullen we even extra aandacht aan schenken omdat dit het onmisbaar kompas is in de voorbereiding en het geven van een studie. Eenmaal de outline vast ligt, is de helft van de studie af.

De outline of rode draad in een studie geeft de richting van de studie aan en zorgt ervoor dat je op koers blijft en niet afdwaalt. Ook zorgt het er voor dat een grote brok studie, overzichtelijk verdeelt wordt in kleine bewerkbare en in mekaar passende delen.

Bij de tekstverklarende en thematekstverklarende studie komt de outline uit de tekst (en nergens anders). De jeugdspreker tracht dan door de tekst te observeren verschillende elementen uit de tekst te halen die enerzijds verschillend zijn van elkaar en anderzijds elkaar aanvullen of opvolgen. Het is dus een zoektocht naar de opbouw van het tekstgedeelte, welke een hele passage kan zijn maar ook slechts een vers. Hier is geen geheime formule voor, het vloeit voort uit het in gebed observeren van de tekst. Deze elementen kunnen dan evt. in een creatieve vorm gegoten worden zoals een acroniem, gelijke beginletters, dezelfde eindklanken enz. Let wel, dit is een optie en geen noodzaak. Het gevaar van het zoeken naar deze creatieve vormen is dat ze nuttige voorbereidingstijd weg kunnen nemen of de inhoud van de studie in de schaduw zetten.

Bijvoorbeeld:

Mc.5:18-20 *“18 En toen Hij in het schip ging, smeekte de bezetene Hem, dat hij bij Hem mocht blijven. 19 Doch Hij stond het hem niet toe, maar Hij zeide tot hem: Ga naar uw huis tot de uwen en bericht hun al wat de Here in zijn ontferming u gedaan heeft. 20 En hij ging weg en begon in de Dekapolis te verkondigen al wat Jezus hem gedaan had, en allen verwonderden zich.”*

Een mogelijke outline die uit de tekst kan worden gehaald is de volgende:

- Vrijwillig vertrek (18a)
- Volkomen veranderd (18b)
- Vreemde verwerping (19a)
- Volle verkondiging (19b)
- Volledig vervuld (20)

Probeer de bovenstaande outline nu eens zelf terug te zien in de tekst. Je zal merken dat de tekst ineens veel duidelijker wordt en gereedschap geeft om dieper te graven.

Een outline uit een tekst halen vraagt om gebed en inspanning. Ze is niet altijd makkelijk te bepalen. Toch is het een belangrijk element in de studie.

3. Aanvullende Bijbelverzen

“Gods Woord verklaart Gods Woord.”

Eenmaal de Bijbeltekst(en) is gevonden en de outline bepaald, is het goed om op zoek te gaan naar aanvullende Bijbelverzen die ieder besproken punt bevestigen, verduidelijken of aanvullen. Laat

Gods Woord zichzelf uitleggen. Het geeft een grotere zekerheid aan de jeugdspreker wanneer hij zijn observaties kan ondersteunen met andere tekstgedeelten dat hetgeen hij uit een tekst wil halen, Bijbels correct is.

In ons vorige voorbeeld kan de outline aangevuld worden met volgende aanvullende Bijbelverzen:

- Vrijwillig vertrek (18a) Joh.9:4-5
- Volkomen veranderd (18b) Mc.5:7; 2Kor.5:17
- Vreemde verwerping (19a) Mc.5:10, 12, 17
- Volle verkondiging (19b) Ps.66:16
- Volledig vervult (20) Hand.1:8

Wanneer je goede observaties hebt kunnen maken uit de tekst en tot een outline met aanvullende Bijbelverzen bent geraakt heb je het zwaarste stuk in de bergbeklimming achter de rug en is de uitwerking van het geheel nog een kwestie van rustig afdalen.

4. Voorbeelden en toepassingen

Een studie krijgt handen en voeten wanneer bij ieder punt of verdeling een praktisch voorbeeld kan worden meegegeven. Praktische voorbeelden bieden de jongeren vaak de mogelijkheid om hetgeen er tot dan toe gezegd is geweest in de studie te reflecteren naar hun eigen leven. Ook zorgt het voor een evenwicht tussen kennis en praktijk in de studie en waakt het ervoor dat ze niet over de hoofden van de jongeren gaat maar naar het hart.

Gods Woord is relevant hebben aan het begin van deze cursus gezien, dat wil dan ook zeggen dat het iets te betekenen heeft in mijn hedendaags leven. Toon dit ook steeds aan bij de jongeren. Leer hun de verzen interpreteren en daarna toepassen. Zo zullen ze ook gaan zien dat een interpretatie onnoemelijk veel toepassingen kan hebben (maar niet andersom).

Geef dus aandacht aan het zoeken van voorbeelden die je Bijbelverzen verduidelijken en ook aan toepassingen die het gedeelte relevant maken.

5. Creatieve vormgeving

Als laatst kunnen en mogen we gaan nadenken over een creatieve vormgeving. In het begin van deze studie heb ik aangehaald dat dit element niet het startpunt mag zijn van een studie. Het mag dus niet de inhoud of de doos zijn van een geschenk, maar wel de sierlijke strik die het cadeau nog mooier maakt.

a. Woordverklaring vanuit woordenboek

Als er wordt gesproken over een bepaald onderwerp, is het steeds aan te raden om de verklaring van dat onderwerp simpelweg eens op te zoeken in een eenvoudig woordenboek. Er zijn veel woorden die we wel gewoon zijn om te horen, maar waar we met moeite een definitie van zouden kunnen geven als dit gevraagd werd. Ook heb je soms wel een bepaald idee bij een woord en blijkt dat toch net iets te verschillende van hetgeen er in het algemeen met dit woord

bedoeld wordt. Start daarom, bij een thematische studie, steeds met een algemene verklaring van het thema zodat iedereen op een lijn zit.

Hetzelfde bij mogelijk moeilijke woorden of woorden die wat ongebruikelijk zijn in onze hedendaagse taal zoals genade, barmhartigheid, lankmoedigheid, enz.

b. Betrokkenheid jeugd

Tracht bij een studie de jeugd te betrekken. In een preek spreken we monoloog, in een richting, maar bij een studie hoort er af en toe een dialoog te zijn. Jongeren tonen niet altijd de grootste interesse en stellen niet altijd vragen wanneer die zich voordoen. Daarom is het goed om af en toe een gerichte vraag in te lassen om de jongeren zelf mee te laten denken in de studie, door hun zelf wat te laten kauwen en niet alles voorgedrukt te voederen.

Richt je dus op de betrokkenheid van de jongeren. Probeer hun door vragen te stellen mee te nemen in de studie. Laat hun af en toe zelf wandelen en zoeken naar de verdere richting.

c. Doorleefde voorbeelden

Bij het zoeken van voorbeelden is het goed om zelf doorleefde voorbeelden aan te halen. Het is makkelijk om voorbeelden van een ander aan te halen, wat niet verkeerd is, maar voorbeelden die je uit je eigen leven kan aanhalen heb je doorleefd en kan je brengen met heel je hart. Doorleefde voorbeelden laten ook zien dat hetgeen je brengt niet louter theorie is, maar een praktisch iets waar je zelf mee aan de slag bent in je leven.

d. Dure woorden

Een studie in de Bijbel leent zich makkelijk om dure woorden te gebruiken. De immanentie en transcendentie van God zijn bijvoorbeeld prachtige waarheden maar betekenen zo weinig bij de jongeren. Probeer daarom je taalgebruik simpel en begrijpbaar te houden.

Wanneer je dan toch 'dure' woorden wilt gebruiken, wat zeker niet verkeerd is, wees er dan waakzaam voor dat de jongeren dat woord begrijpen. Zelf heb ik eens naar een preek geluisterd waarin de spreker een voor mij ongebruikelijk en onbekend woord geregeld aanhaalde. Tijdens die preek heb ik alle woorden die na dat befaamde woord kwamen niet gehoord omdat ik steeds bleef haken aan dat woord. Eenmaal thuis, toen ik dat woord wou opzoeken, kon ik het mij niet meer herinneren. Daardoor is er dus een groot deel van de arbeid van de spreker verloren gegaan door dat ene 'dure' woord.

e. Creatief accent

Intro's, ijsbrekers of gadgets kunnen een handig hulpmiddel zijn om enerzijds de aandacht van de jongeren te krijgen en anderzijds te zorgen voor kapstokken in hun geheugen waar ze de studie aan kunnen hangen.

Hier heb je tal van mogelijkheden en manieren voor die we niet zullen bespreken in deze cursus.

f. Eigentijdse mijlpaal

Petrus en Andreas waren vissers van beroep. Toen Jezus wou duidelijk maken wat Hij van hun vroeg, deed hij dit door een vergelijking te maken met een facet uit hun dagelijks leven, "Ik zal u vissers van mensen maken" (Marcus 1:16-17). Dit moeten woorden zijn geweest die onmiddellijk

handen en voeten kregen bij deze twee vissers omdat ze begrepen wat vissen inhield. Waarschijnlijk hebben deze woorden naderhand nog vaak door hun gedachten gegalmd wanneer ze andere vissers aan het werk zagen. Door deze uit hun leefwereld gehaalde vergelijking sloeg Jezus als het ware een 'eigentijdse mijlpaal'. Een onvergetelijk referentiepunt⁸ dat hun richting gaf.

Zo heb ik zelf eens het evangelie verteld aan een basketbaler door de vergelijking te maken met een basketbalwedstrijd. Gods heiligheid was de onmetelijk hoge basketbalring, het doel van de mens een driepunter scoren. In een tekeningetje liet ik zien hoe de verhouding was tussen de hoge ring en de kleine basketbaler en dat een driepunter onhaalbaar was. Dit voorbeeld haalde ik bij hem aan met de bedoeling om een eigentijdse mijlpaal te kloppen zodat iedere keer hij naderhand nog een driepunter zou gooien, hij mogelijk zou terugdenken aan ons gesprek en zo het evangelie naar voren zou komen in zijn gedachten. Ook kan ik wanneer ik hem nog terug zie, makkelijk verder inhaken op ons gesprek door te vragen of hij al een 'driepunter' heeft gescoord.

* * * * *

---

⁸ Conceptueel punt (denkbeeldig punt ter begripsbepaling) op de verbinding tussen twee niet-overlappende, functionele groepen.

Prikkeling van het Hart

Hoe Bijbelstudies samenstellen voor de jeugd?

Deel 4 → De Praktische Uitdaging

We hebben tot nu toe besproken wat de basisbeginselen zijn van een jeugdspreker, hoe hij zijn persoonlijke studie hoort aan te pakken en hoe een studie in mekaar kan worden gestoken. Om heel deze basis handen en voeten te geven is er maar één manier... ze omzetten in praktijk. Je kan uren, dagen, zelfs jaren spenderen aan het onderwerp van deze cursus, toch zal je er pas werkelijk in kunnen groeien door het te doen. De eerste keren kunnen werkelijk zwaar zijn en geen voldoening geven. Na de eerste studie te hebben gegeven zeg je misschien bij jezelf 'Dit nooit meer!' Laat dat je niet tegenhouden om Gods Woord te verkondigen. God vraagt niet om grote talenten, hij vraagt om een nederig bereidwillig hart, de rest zal Hij wel geven op Zijn tijd. Als ik terugkijk naar mijn eerste studies zie ik ook niet mijn grootste successen, maar wel enorm vormende momenten.

1. Huiswerkopdracht

Aan het begin van de cursus heb ik de opdracht gegeven om 'een studie' voor jongeren in mekaar te steken. Dit is zeker en vast een groeiproces geweest waarin jullie werden uitgedaagd om zonder enige richtlijn zomaar wat in mekaar te steken en stilaan en maand na maand meer sturing kregen.

Op het eind van deze cursus zullen we nu samen dit proces even doorlopen zodat we kunnen leren van elkaar en mekaar eventueel kunnen aanvullen waar nodig.

Ook zullen we eenieders afgeleverd werk individueel (of in groep) in het kort even bespreken.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

* * * * *

Appendix

Beeldspraak in de Bijbel

Door Erik Bouman

Inleiding

De Bijbel is een boek die rijk gevuld is met verschillende vormen in schrijf stijl en bewoording. Op heel veel verschillende wijzen worden zaken omschreven. Daarbij wordt beeldspraak en beelden niet vermeden, sterker nog deze komen veelvuldig voor.

Definitie

Beeldspraak is figuurlijke taal en als zodanig een stijlfiguur waarmee de Bijbel waarheden omschrijft, aanduid en benadrukt.

Beeldspraak in de Bijbel

De Bijbel kent veel vormen van beeldspraken en manieren om geestelijke zaken te illustreren.

Vergelijking

Hierbij gaat het om een directe vergelijking tussen een object met het andere. Vaak worden de woorden 'is als' en 'zijn als' gebruikt om de vergelijking te maken.

1 Petrus 1:24 Alle vlees is als gras

Psalm 1:3 Want hij is als een boom (rechtvaardige)

Psalm 1:4 die toch zijn als kaf (onrechtvaardige)

Antithese

Antithese is het moeilijke woord voor tegenstelling.

Spreuken 12:5 De overleggingen der rechtvaardigen zijn recht, de voornemens der goddelozen zijn bedriegerij.

Spreuken 11:23 Wat de rechtvaardigen wensen, brengt enkel geluk; wat de goddelozen hopen, loopt uit op toorn.

Parallellisme

Bij een parallellisme is er sprake van steeds eenzelfde, zich herhalende zinsconstructie.

Spreuken 15:23 Iemand heeft vreugde, als hij een gepast antwoord geeft, en hoe goed is een woord op zijn tijd!

Metafoor

Een metafoor is een vorm van beeldspraak, waarbij twee of meer ongelijke betekenissen met elkaar worden verenigd in één nieuwe betekenis.

Jesaja 40:6 Alle vlees is gras
Jeremia 50:6 Een kudde verloren schapen was mijn volk
Matthew 5:13 Gij zijt het zout der aarde
John 10:7 Ik ben de deur der schapen.
John 10:11 Ik ben de goede herder.
John 6:48 Ik ben het brood des levens.

Metonymie ("een verandering van naam")

Is een beeldspraak waarbij datgene wat feitelijk bedoeld wordt niet rechtstreeks genoemd wordt, maar aangeduid met behulp van vervangwoord wordt aangeduid of benoemd. Het gebruikte alternatieve woord verwijst dus niet naar zijn eigen referent, maar naar iets wat daarmee in relatie staat. 'In Brussel bepalen ze hoe wij moeten rijden', we bedoelen de ministers in Brussel.

Jeremia 18:18 Komt, laat ons hem treffen door middel van de tong
Spreuken 12:18 de tong der wijzen brengt genezing aan.

Synecdoche

Bij synecdoche vormt namelijk datgene wat als beeld wordt gebruikt een wezenlijke component van het origineel (zoals in *alle neuzen tellen*), of andersom. Het is een vervangwoord wat onderdeel is van een groter geheel om het groter geheel aan te duiden.

Romeinen 16:3-4 roet Prisca en Aquila, mijn medewerkers in Christus Jezus, 4 mensen, die voor mijn leven hun hals gewaagd hebben.
Spreuken 1:16 want hun voeten snellen naar het kwaad

Personificatie

Een **personificatie** is een vorm van beeldspraak waarbij levenloze zaken, niet-menselijke levensvormen of abstracte begrippen menselijke eigenschappen krijgen toegeschreven of waarbij ze als een (levend) persoon worden opgevoerd.

Jesaja 35:1 De woestijn en het dorre land zullen zich verblijden

Jesaja 55:12 de bergen en de heuvelen zullen voor u uitbreken in gejuich en alle bomen des velds zullen in de handen klappen.

Spreuken 1:20 De Wijsheid roept luide op de straat, op de pleinen verheft zij haar stem,

Antropomorfisme

Antropomorfisme betekent 'van menselijke gedaante'. Het is een samenstelling van de Griekse woorden voor 'mens' (ἄνθρωπος / anthrōpos) en 'uiterlijke vorm' (μορφή / morphē). In theologie wordt de term gebruikt als menselijke eigenschappen toe te schrijven aan God.

Exodus 6:5 Ik ben de HERE, Ik zal u onder de dwangarbeid der Egyptenaren uitleiden, u redden van hun slavernij en u verlossen door een uitgestrekte arm en onder zware gerichten.

Deuteronomium 4:34 door wonderen en strijd, met een sterke hand en een uitgestrekte arm en met grote verschrikkingen, zoals de HERE, uw God, om uwentwil dit alles in Egypte voor uw ogen gedaan heeft?

2 Kronieken 16:9 Want des HEREN ogen gaan over de gehele aarde,

Antropopathie

Is een term waarmee menselijke emoties worden toegeschreven aan God. Dit is een onderdeel van Gods relatie met zijn schepselen.

Genesis 6:6 berouwde het de HERE

2 Samuel 24:16 berouwde het onheil de HERE

Zacharia 8:2 Ik ben voor Sion in grote ijver ontbrand; in gloeiende ijver ben Ik ervoor ontbrand.

Zoomorfisme

Is een term die ik in het Nederlands niet terug kan vinden maar een vertaling van het Grieks is. hiermee worden eigenschappen van dieren toegeschreven aan God of mensen.

Psalm 91:4 Met zijn vlerken beschermt Hij u, en onder zijn vleugelen vindt gij een toevlucht

Jesaja 40:31 maar wie de HERE verwachten, putten nieuwe kracht; zij varen op met vleugelen als arenden;

Eufemisme

Een eufemisme (spr. uifemisme) is een verzachtende manier van uitdrukken. Het wordt gebruikt om de negatieve gevoelens die met datgene wat in feite bedoeld wordt te verzachten.

Handelingen 7:60 En met deze woorden ontsliep hij.

1 Thessalonicenzen 4:14 die ontslapen zijn,

Parabool

Bij een **parabool** of **understatement** worden zaken die in werkelijkheid zeer groot zijn verkleind weergegeven. Het kan hier gaan om belangrijke personen, zaken of gebeurtenissen of bepaalde eigenschappen die als triviaal worden afgeschilderd. De omvang van datgene wat werkelijk naar wordt verwezen, wordt (vaak veel) kleiner voorgesteld dan in feite het geval is.

1 Korintiërs 15:9 Want ik ben de geringste der apostelen,

Handelingen 12:18 En toen het dag geworden was, kwam er geen kleine opschudding onder de soldaten

Handelingen 19:24 verschaftte aan de mannen van het vak niet weinig inkomsten.

Hyperbool

Een hyperbool is een overdrijving. Het tegenovergestelde is een parbool. Er zijn verschillende redenen om een hyperbool te gebruiken, meestal is het om iets sterk uit te drukken. Maar ook variatie in schrijfstijl en humor kunnen redenen zijn om de hyperbool te gebruiken. Veel staande uitdrukkingen zijn ook hyperbolen.

Deuteronomium 1:28 e steden zijn groot en hemelhoog versterkt,

Psalm 6:7 elke nacht doorweek ik mijn sponde, doe ik mijn bed van tranen vloeien.

2 Samuel 1:23 Saul en Jonatan, de beminden en lieflijken, waren in leven en sterven niet gescheiden. Zij waren sneller dan arenden, sterker dan leeuwen.

Retorische vraag

Bij een retorische wordt een vraag gesteld, maar er wordt geen antwoord verwacht. Het is de bedoeling dat de ontvanger (toehoorder, lezer) zich aangesproken voelt en instemt met wat de zender (spreker, schrijver) suggereert.

Jeremia 32:27 Zie, ik, de HERE, ben de God van al wat leeft; zou voor Mij iets te wonderlijk zijn?

Romeinen 8:31 Wat zullen wij dan van deze dingen zeggen? Als God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn?

Paradox

Een **paradox** is manier van spreken die een ogenschijnlijke innerlijke tegenspraak bevat. De uitspraak lijkt logisch, maar er is meer waardoor de twee niet verenigbaar lijken, maar wel naast elkaar kunnen bestaan.

Marcus 8:35 Want ieder, die zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar ieder, die zijn leven verliezen zal om Mijnentwil en om des evangelies wil, die zal het behouden.

Ironie.

Ironie (Grieks: εἰρωνεία (*eirooneia*) = geveinsde onwetendheid) is een spottend uitdrukking. Ironie geldt daarbij als de 'milde', subtiele vorm: de dubbele bodem, die enige geoefendheid van een lezer vergt om haar te herkennen.

1 Koningen 18:27 Toen het middag was geworden, begon Elia hen te bespotten en zeide: Roept luider, want hij is immers een god. Hij is zeker in gepeins, of hij heeft zich afgezonderd, of hij is op reis; misschien slaapt hij en moet wakker worden.

Job 12:2 Waarlijk, gij zijt nog eens mensen: met u zal de wijsheid uitsterven.

Typen en de Bijbel

Bij een type is er een overeenkomst, een gelijkenis of gelijkenissen tussen een type en een antitype. Maar hierbij gaat het niet om een oppervlakkige overeenkomst maar om een werkelijke substantiële overeenkomst. Daarbij moet het gaan om een natuurlijke overeenkomst die niet geforceerd is.

De Bijbel gebruikt het woord: type

Het woord Griekse woord *typos* komt ongeveer 15 keer in het NT voor (Joh. 20:25; Hand. 7:43-44). In al deze verzen is een overeenkomst. De persoon of gebeurtenis of object was gegeven om een ander te construeren. Het een kwam overeen met de ander. Het moest dienen als model, patroon een teken.

- De wonden in de handen van Jezus waren een teken (naar het patroon van) de spijkers (Joh. 20:25). Het één is een afspiegeling van het ander.
- Wat Mozes gezien had op de berg zo werd het gemaakt (Heb. 8:5). Er is dus een grote verwantschap, overeenstemming tussen de twee.
- De priesters in de tempel waren een afbeelding en schaduw van het hemelse (Heb. 8:5).

Zo zien we veel overeenkomsten tussen personen, zaken en voorwerpen in de Bijbel. Vaak wordt er wel gesproken over een type en een antitype. God heeft in zijn almachtige wijsheid inderdaad types van Christus in het OT gegeven. Ze moesten dienen als voorschaduw een beeld van. Een voorbeeld van het volmaakte wat nog moest komen. Maar als ik eerlijk slaat onze fantasie kan heel snel op hol slaan om overeenkomsten te zoeken.

De vraag is natuurlijk wat is nu een werkelijk type en wat niet. Zo zijn er goede criteria te noemen die dienen om te bepalen wat nu een type is en wat niet.

Wanneer spreken we van een type?

Wat is een type en wat zijn karakter eigenschappen van een type.

Daarbij zou Ik 6 'karakter' eigenschappen aan willen dragen wat een type een type maakt⁹. Want het is belangrijk dat we interpretatie regels geven om het type en anti type te leren kennen. Deze regels geven een degelijke basis als toetssteen om na te gaan of het een type is of niet.

Overeenstemming

Er moet wel een duidelijk verband tussen die het type en het antitype bestaan. Het gaat hier niet om eenvoudige overeenkomsten maar werkelijk een duidelijke

---

⁹ Basic Bijbel interpretation, door Roy B. Zuck

samenhang. Maar niet elke overeenkomst maakt dat er een sprake is van een type en antitype. Vaak gaat het om illustraties of gewone overeenkomsten.

Historische realiteit

Dat wil zeggen een persoon, gebeurtenis of voorwerp moet reëel zijn. Mensen moeten geleefd hebben, gebeurtenissen werkelijk gebeurd zijn om een type te zijn. De tabernakel als geheel was een type maar niet elke element of onderdeel in de tabernakel kunnen we een type noemen .

Voorschaduw

Voorschaduw of voorbeeld niet is de zin van gelijk aan elkaar maar meer in de zin van toekomstige vervulling. Het type kijkt vooruit naar het antitype. Het type moet een voorschaduw zijn van de nog te komen werkelijkheid (kol 2:17).

Groter

Het antitype moet groter zijn dan het eerder geopenbaarde type. Dit is de progressieve opbouw in de Bijbel die benadrukt wordt.

Christus is superieur over Melchisedek (Heb. 7:17)

Christus' verlossingswerk is groter dan het Pascha (ex. 12:7).

Door God zo bedoeld

Types zijn niet zo maar overeenkomsten of illustraties die ons opvallen. We doorzoeken de Bijbel niet om types te ontdekken, het hangt niet af van onze creativiteit. Het type moeten door God ook zo bedoeld zijn. Hij heeft typen bepaald niet de lezer. Het type was zo gemaakt dat het naar het antitype verwees. Het type was bedoeld om vervulling te krijgen in de toekomst door een groter antitype. 'Divine design' (Goddelijk ontwerp).

Bevestigd door het NT

Dit is een regel die we bijvoegen omdat een type vooruit kijkt en dus een NT antitype moet hebben. Die moet dan ook zo benoemt worden in het NT. Elia is een illustratie van gebed geen type (Jac. 5:17)

Evaluatie

Nu als we nu naar mensen als Mozes of David kijken dan zien we heel veel overeenkomsten met Jezus Christus. Dit is nog duidelijker in het leven van Jozef, in zijn leven zijn heel veel overeenkomsten te vinden met Christus. Laten we het leven van Jozef een spiegelen aan de bovengenoemde regels van interpretatie.

Jozef heeft veel overeenkomsten met Jezus.

Zowel Jozef als Jezus zijn reële personen die werkelijk geleefd hebben.

Jezus is ongetwijfeld groter dan Jozef.

Maar kunnen we zeggen dat Jozef een profetische voorschaduw van Jezus was?

Kunnen we stellen dat Jozef door God beschreven werd als een persoon die naar Christus moest wijzen?

Deze twee vragen kunnen we niet met zekerheid positief beantwoorden.

Illustratie

Daarom moeten we ons de vraag stellen of Jozef wel een officieel type van Christus is.

Er zijn enorm veel overeenkomsten maar die vallen meer onder illustraties dan onder type.

Typologie ¹⁰	Illustratie (parallel)	Allegorie
Het type en antitype hebben een natuurlijke overeenkomst.	De illustratie en de waarheid hebben een natuurlijke overeenkomst.	Er is geen natuurlijke overeenkomst. Integendeel de betekenis is onnatuurlijk en wordt er ingelegd door de lezer.
Het type en antitype zijn historische realiteiten. De type/antitype relatie is gebaseerd op een letterlijke betekenis	De illustratie/ waarheid hebben een relatie gebaseerd op de historische realiteit van de illustratie.	De historische realiteit wordt genegeerd en ontkent. de letterlijke betekenis is niet belangrijk.
Het type is een voorschaduw van het antitype. Het is een voorspelling van wat gaat komen. Het kijkt vooruit.	De illustratie is niet bedoeld als voorspelling. Het is gewoon een voorbeeld. Het kijkt terug naar een OT voorbeeld	Het is gebaseerd op verborgen ideeën. Het zoekt buiten de tekst dingen die niet in de tekst horen. Het zoekt buiten of achter.
Het type is vervuld in het antitype. Het antitype is groter dan het type.	De illustratie is niet vervuld in of bij de waarheid die het illustreert.	Het vervult niets.
Zowel het type als het antitype zijn door God ook zo bedoeld. God heeft het zo gepland.	De illustratie is door God bedoeld om de waarheid te laten zien, te verduidelijken.	Allegorie is de verbeelding van de lezen en zeker niet door God geplant.
Het type en antitype zijn in het NT beschreven als zodanig	De waarheid die geïllustreerd wordt is niet omschreven als een type	De Bijbel laat zich niet gebruiken voor allegorie's.
Om in de Bijbel een type te zijn moet het aan alle 6 criteria voldoen.		

Conclusie

Een type is een persoon, gebeurtenis of een voorwerp in het OT die historisch reëel is, door God als type bedoeld om een voorschaduw van een grotere reëel antitype te zijn. Daarbij moet een duidelijke vervulling zijn het antitype.

¹⁰ Overgenomen uit "Basic Bible Interpretation", door Roy B. Zuck, Blz.178, 1991.

Een illustratie is een persoon, gebeurtenis of een voorwerp, historisch reëel, met overeenkomsten en verwantschap om een geestelijke waarheid weer te geven of te verduidelijken. Dit alles op een natuurlijke en ongedwongen manier. Zonder dat het NT duidelijk laat zien dat het om een type gaat.

Op basis van voorgaande zou ik u allemaal willen aanmoedigen om goed na te denken hoe we de spiegeling tussen het leven van Jozef en Jezus gaan noemen. In alle eenvoud lijkt het leven van Jozef meer op een schitterende illustratie van het leven van onze Heer dan een type. Zo kunnen we ook Adam, Jona en de slang op de staf zien, want ze voldoen niet aan alle criteria.

Typen in de Bijbel

We zouden de typen in de Bijbel kunnen onder verdelen in drie groepen.

Mensen

- Melchizedek – Christus als ware Priester (Heb. 7:3, 15-17)
- Aaron – Christus zijn Priesterschap (Heb. 5:4-5)

Gebeurtenissen

- Paasfeest – Christus ons offer (1 Kor. 5:7)
- Feest der ongezuurde broden – heilige wandel van de gelovigen (1 Kor. 5:7-8)
- Feest der eerste vruchten – Christus die als eerste in opgestaan (1 Kor. 15:20-23)
- Pinkster feest – De uitstorting van de Heilige Geest (Hand. 2:1-47)
- Grote verzoendag – Door Christus zijn bloed zal Israël op nieuw geboren worden (Zech. 12:10; Rom. 11:26-27)
- Sabbath – De geestelijk rust van elke christen (Kol. 2:17).

Voorwerpen en dingen

- Tabernakel – Door Christus weer de weg om naar God te komen (Heb. 8:5; 9:23-24)
- Voorhangsel in de tabernakel – Christus geeft ons toegang tot de Vader (Heb. 10:20)
- Graan offer – Christus onze perfecte en volmaakte offer van de hoogste kwaliteit (Lev. 2; Heb. 10:8)
- Brand offer - Christus onze perfecte en volmaakte offer (Lev. 1; Ef. 5:2)
- Zonde offer – Christus gestorven voor de zonden en de schuld van de zondaar (Lev. 4:1-5:13; Heb. 13:11-12)
- Schuld offer – Christus gestorven voor de gevolgen van de zonden (Lev. 5:14-6:7; Heb. 10:12)

Jezus koos niet zomaar 12 mannen bij Hem en gaf hun niet zonder reden drie jaren intensief onderwijs. Zijn doel was om van hun discipelen te maken die het werk van de Heer zouden verder zetten wanneer Hij er niet meer zou zijn en op hun beurt ook weer verder discipelen zouden maken. Zo is Zijn Woord ondertussen al meer dan 2000 jaar verder verkondigd geweest van generatie op generatie onder leiding van de Heilige Geest.

Deze cursus is bedoeld om jonge mannen die bereid zijn om Gods Woord te verkondigen onder de jongeren op weg te helpen door de basiselementen van dit werk toe te lichten. Het is een handreiking die zowel het karakter als het werk van de jeugdspreker behandelt en is vooral geschreven vanuit eigen ervaring. Het bevat ook veel praktische tips en richtlijnen.

Mijn gebed is dat de Here dit beperkt werk van mensenhanden mag gebruiken om anderen weer in hun hart te prikkelen om Zijn Woord verder te verkondigen onder de nieuwe generatie jongeren.

Bart Aerts